

آقای پنهان! چرا سکوت کردید؟

اصل ۸۶ قانون اساسی می‌گوید که «نمایندگان مجلس در مقام ایفای وظایف نمایندگی در اظهارنظر و رای خود کاملاً آزاد هستند و نمی‌توان آنها را به سبب نظراتی که در مجلس اظهار کرده‌اند یا آراییی که در مقام ایفای وظایف نمایندگی خود داده‌اند تعقیب یا توقیف کرد.» این اصل ناظر به مصونیت قضائی نماینده است.

به گزارش سایت خبری پرسون، نماینده را نمی‌توان بر مبنای اظهارنظر یا رای، تعقیب یا توقیف کرد؛ اما این موضوع منافاتی با پاسخگو بودن نمایندگان نسبت به مردم ندارد چرا که عملکرد آن‌ها در مجلس شورای اسلامی به سرنوشت ۸۵ میلیون نفر گره خورده است؛ این در حالی است که بر اساس گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس، تجارب بین‌المللی نشان می‌دهد که پارلمان‌ها برای بهره‌گیری از فواید شفافیت، راهکارهای مختلف و نوآورانه‌ای در پیش گرفته و تلاش کرده‌اند تا اطلاعات عملکردی نمایندگان و پارلمان را به روش‌های مختلف در اختیار صاحب‌نظران و آحاد مردم قرار دهند.

با این همه در کشور ما طرح شفافیت آرای نمایندگان، از آن دسته طرح‌هایی است که مدعیان فراوانی دارد اما چهار سال است که در راهروهای بهارستان معطل مانده و هربار با بهانه‌های مختلف با آن مخالفت می‌شود و این موضوع هیچ ارتباطی هم با جناح‌های سیاسی ندارد چرا که طرح مذکور هم در مجلس دهم که اکثریت آن اصلاح‌طلب بودند رد شد و هم در مجلس یازدهم که اکثریت آن طیف اصولگرا و پایدارچی هستند بارها رد شده است. با این همه سوال اینجاست که چرا نمایندگان نسبت به شفافیت آراء خود واهمه دارند؟

ماجرای از کجا آغاز شد؟

برای نخستین‌بار بحث شفافیت آراء از سوی نمایندگان در مجلس دهم مطرح شد. آذرماه سال ۹۶ محمدجواد فتحی، نماینده تهران در مجلس دهم، این طرح را ارائه و تاکید داشت که هر نماینده باید مسئولیت رای خود را برعهده بگیرد.

این طرح اما یک سال بعد توجه اصولگرایان را به‌خود جلب کرد. آن‌ها در آستانه بررسی لوایح مرتبط با FATF خواستار شفافیت رای شدند و حتی طرحی هم در این زمینه ارائه کردند همین شرایط باعث شد تا طرح شفافیت با ۱۶۰ امضا در صحن علنی تنها ۵۹ موافق داشته باشد.

این اتفاق منجر به انتقادهای گسترده به مجلس دهم شد، یکی از منتقدهای اصلی این مسئله علیرضا پنهان واعظ اصولگرا بود که صحبت‌های او در بهمن ماه سال ۹۸ با حواشی بسیاری همراه بود.

پنهان: چی را از ملت پنهان می‌کنید؟!

پنهان در یکی از منبرهای خود با لحنی توهین‌آمیز گفته بود: «هر چی نماینده انتخاب می‌کنی اکثریت رای می‌دهند به اینکه رای نماینده‌ها نباید شفاف باشد. چه خبرتان است؟ بعد به صورت بسیار جاهلانه و احمقانه‌ای می‌گویند مگر می‌خواهید تفتیش عقاید بکنید؟ مگر شما آنجا رای به عقاید می‌دهید؟! غلط کردید شما با عقاید چه ربطی دارید؟ رای‌ات را بگو به چی رای دادی به چی رای ندادی. غلط می‌کنید شما بر اساس عقاید رای بدهی، بر اساس کار کارشناسی باید رای بدهی.

و من می‌خواهم بدانم تو برای چی رای دادی. ای مجلس شورای اسلامی آدم باش! کی به شما حق داده شفاف رای ندهی؟! کی به شما حق داده شفاف رای دادن را تفتیش عقاید بدانی؟! رای بر اساس کار کارشناسی است! چی را از ملت دارید پنهان می‌کنید؟! صحبت‌های او در آن زمان جنجال‌های بسیاری به راه انداخت اما درنهایت طرح شفافیت با وجود داشتن پشتوانه کارشناسی تصویب نشد؛ البته مجلس دهم در واکنش به انتقادهای طرحی با موضوع شفافیت همه نهادهای سیاست‌گذار و تصمیم‌گیر تدوین کرد که شامل شورای نگهبان و مجمع تشخیص مصلحت نظام هم می‌شد اما در سکوت خبری از دستور کار مجلس خارج شد.

منتقدانی که سکوت پیشه کردند!

حالا اما نمایندگان مجلس یازدهم در حالی که با شعار «شفافیت آرای نمایندگان» به پارلمان رسیدند و با نطق‌های آتشین، خود را مدافع اصلی شفافیت تلقی کردند، پس از کش و قوس‌های فراوان با طرح اصلاح موادی از قانون آئین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی تحت عنوان «شفافیت آرای نمایندگان» در نشست علنی روز چهارشنبه ۱۵ بهمن سال گذشته مخالفت کردند که البته این موضوع با واکنش کاربران فضای مجازی روبه‌رو شد.

پس از اعمال فشار بر نمایندگان برای موافقت با طرح، مجدداً طرح شفافیت آراء به کمیسیون آئین نامه داخلی مجلس ارجاع داده شد تا نظرات مخالفان این طرح به صورت دقیق‌تر بررسی شود.

پس از گذشت دو سال از آغاز مجلس یازدهم در حالی که نمایندگان سعی داشتند تصمیم‌گیری در خصوص طرح صیانت به بهانه استناد به اصل ۸۵

قانون اساسی را به دور از رسانه‌ها و در کمیسیون بررسی و تصویب کنند، مجدداً موضوع شفافیت آرای نمایندگان مطرح شد.

حسینعلی حاجی دلیگانی مرداد ماه سال جاری در این خصوص گفته بود: « طرح شفافیت آرا که توسط کمیسیون آئین‌نامه داخلی مجلس نهایی شده و آخرین اصلاحات و پیشنهادهای نمایندگان درباره آن اعمال شده است، در دستور کار رسیدگی در صحن علنی مجلس قرار دارد. یک‌سری انتقادات و ایراداتی که برخی نمایندگان نسبت به طرح شفافیت آرا داشتند، رفع شده و امیدوارم با ارائه پیشنهادهای جدید برخی دیگر از نمایندگان در صحن علنی، در نهایت رای مثبت را دریافت کرده و مصوب شود.»

با این همه اما باز هم این طرح در سکوت خبری باقی ماند و حتی زمان رای اعتماد به وزرا هم خبری از شفافیت آراء نمایندگان نبود. این در شرایطی است که این بار افرادی مثل پناهیان که با توهین‌های خود به عدم شفافیت مجلس دهم اعتراض داشتند، این بار سکوت کرده‌اند و هیچ حرفی در خصوص شفافیت آراء نمایندگان مجلس نمی‌زنند!

با این همه گفته می‌شود نمایندگان مجلس شورای اسلامی این هفته روزهای یکشنبه، سه شنبه و چهارشنبه ۱۸، ۲۰ و ۲۱ مهر ماه نشست علنی دارند و باز هم طرح شفافیت آراء نمایندگان در دستور کار این هفته صحن علنی مجلس قرار گرفته است و باید دید که آیا این بار طرح مذکور تصویب خواهد شد یا باز هم بهارستانی‌ها از تصویب آن سر باز خواهند زد؟ با این همه سوال اینجاست که چرا نمایندگان از شفافیت آراء خود واهمه دارند؟

نمایندگان پنهانکاری می‌کنند تا در مجلس بمانند

جلال جلالی زاده، فعال سیاسی در این خصوص گفت: « در کشور ما نبود شفافیت در آراء نمایندگان به عدم وجود احزاب مقتدر و مهم بر می‌گردد؛ حضور نمایندگان در مجلس باید بر مبنای احزاب مستقل باشد، مثل سایر کشورها که احزاب گرداننده انتخابات هستند و در انتخابات نمایندگان مجلس از سوی احزاب معرفی می‌شوند یعنی مردم تقریباً به احزاب رای می‌دهند. چون احزاب مسئولیت مستقیم وعده‌ها، شعارها و برنامه‌ها را بر عهده دارند مخاطب مردم هم احزاب هستند بنابراین مشخص است که نمایندگان هر حزب در مجلس چه عملکردی دارند؛ اما متأسفانه در کشور ما چون احزاب مقتدر وجود ندارند و از طرف دیگر نظارت استصوابی وجود دارد کسانی که وارد مجلس می‌شوند اکثراً تلاششان بر این است که به گونه‌ای رفتار کنند که برای دوره‌های آینده رد صلاحیت نشوند، در واقع نوعی پنهان کاری یا محافظه کاری دارند که بتوانند در دوره‌های بعد هم در مجلس حضور پیدا کنند.»

وی تصریح کرد: « همین موضوع سبب شده که ما شاهد باشیم در موقعیت‌های مختلف زمانی که طرحی یا لایحه‌ای به مجلس ارائه می‌شود؛ نمایندگان تلاش می‌کنند رایشان مشخص نباشد. به نظر من لازم است که در همه موارد شفافیت وجود داشته باشد چون عدم شفافیت موجب شده است تا نمایندگان اصلح مشخص نباشند. مثلاً در طرح صیانت از کاربران فضای مجازی که اکثریت جامعه مخالف آن هستند باید رای نمایندگان شفاف باشد تا مردم نمایندگان خود را بشناسند و در انتخابات آتی با چشمی باز به نماینده خود رای بدهند. شفافیت در آراء نمایندگان نشان‌دهنده استقلال یا وابستگی نمایندگان است. من معتقدم عدم شفافیت به ضرر مردم است و موجب می‌شود ما از نمایندگان قدرتمند در مجلس برخوردار نباشیم.»

منبع: آفتاب یزد